

Együttműködési megállapodást kötött Háromhuta Község- és Perény - Hím Község Önkormányzata

Háromhuta, 2017.03.31.

Perény - Hím és Háromhuta községek kapcsolatának kialakulása a "csehszlovák - magyar lakosságcsere" kapcsán

A II. Világháború elvesztése és az azt követő rendszerváltozás, a 30-as években fénykorát élő Háromhutára is rányomta bélyegét. Az 1945. március 17-én elfogadott földreformról szóló 600/1945. sz. rendelet értelmében, 1945 áprilisában megkezdődött a Károlyi-uradalom háromhutai birtokainak állami tulajdonba vétele. A politikai pártok eltérő állást foglaltak az erdőhasználattal kapcsolatban, így az erdőügyek intézése lelassult. A Háromhutai lakosok nem kapták meg a számukra ígért 2340 hold erődterületet, ezért maguk választottak közbirtokossági elnököt és kezdték meg az erdő engedély nélküli kitermelését. Ez megmentette családjukat, de szabályozatlan erdőhasználatot eredményezett. 1946-ban a fakereskedők beszüntették a fakitermelést, a forint bevezetésével megszűnt a cserekereskedelem, az uradalmi szántók államosítása miatt pedig már részes aratásra sem járhattak a falubeli férfiak, így a lakosság munka nélkül maradt. **Ekkortájt jelentek meg először azok a szervezők, akik több és jobb föld, valamint nagyobb ház és telek ígéretével áttelepülésre bíztatták "Háromhuta szlovák nemzetiségű" lakosságát.** A lakosság helyzete kilátástalan volt, az akkori erdőgondnok a következőket jelentette: *„a forint bevezetése teljes pénztelenséget idézett elő.. mindenki szerez egy-két kocsi fát, esetleg dongát és viszi eladni.. a rakamazi malom 13 forintért veszi a bükk hasáb mázsáját.. az erdőgondnokságnak nincs pénze, mert senki nem vesz fát hivatalos áron.”* Az áttelepülésre bíztatókkal szemben ugyanakkor az MKP erdőt ígért az itthon maradottaknak, ezért a szlovákiai áttelepülés ekkor még nem kezdődött meg. Közben a "Hutai erdők pusztítása" országos üggyé dagadt, ami rendőrségi intézkedéseket és szabályokat vont magával. Az engedély nélküli fakitermelés 1946. őszén csökkent, mikor is a hivatalos termelések elkezdésének köszönhetően bővült a munkalehetőség. **Háromhutának ekkor 989 fő lakosa volt, két iskolájában pedig 191 gyermek tanult magyar nyelven. Az 1947-es választásokat követően az MKP csak kis részét teljesítette a korábbi ígéreteinek, ezért az áttelepülés kérdése ismét napirendre került.** Ezt tetőzte, hogy kevesebb lett munka és a kereset, megszűnt a talpfafaragás, a szárazság miatt pedig ismét gyenge volt a termés, így a lakosság nehéz helyzetbe került. Újra elkezdődött az agitáció. Az áttelepülés iránt érdeklődőket kivitték Perénybe, hogy megmutassák nekik hová fognak költözni. A gyerekeket Rozsnyóra vitték táborozni, a tanulni vágyókat pedig Poprádra középiskolába. 1947. október 15-én el is kezdték az áttelepülők összeírását és gyors áttelepítését. Kiderült azonban, hogy az október 21-22-i transzport családjait (25 fő) nem Perénybe, hanem a kitelepített szudétanémetek helyére „Csehbe - Morvába" szállították mostoha körülmények között. Volt, aki visszajött Perénybe, átszökött Háromhutára és újra kezdte az életét. 1948. február 26-án újra elkezdték az áttelepülők összeírását, és húsz nap múlva, 1948. február 18-án be is fejeződött a háromhutaiak házsám szerinti átköltöztetése Perénybe. Az első beköltözők még találkoztak az onnan kitelepített magyarokkal. Az áttelepülőket katonai tehergépkocsik szállították a Regéc - Gönc - Hidasnémeti - Perény útvonalon. Magukkal vittek mindent amit csak tudtak, így használlataikat is, de sokuk hagyott hátra rendezetlen viszonyokat, amiből később - akár a mai napig is- számtalan probléma adódott. Kemény munkával felépített takaros parasztházaik szintén itt maradtak. A legtöbbjüket megvásárolták az itthon maradottak, vagy átvették a családtagok, de sok üresen állt míg le nem bontották, vagy üresen áll még ma is. 1948. nyarán újabb családokat próbáltak az áttelepülésre bírni, de a legtöbbjük ezúttal itthon maradt. Ezzel befejeződött az 1945 óta tartó kálvária és a megtört, megfogyatkozott település folytathatta mindennapi életét. **A kitelepültek pontos létszámát a kétoldalú feljegyzések, valamint téves adatok miatt nehéz**

pontosan megállapítani, de az tudjuk, hogy az 1949. évi népszámlálás szerint már csak 364 lakos élt Háromhután. A két iskolának ekkor 71 tanulója volt.

Az áttelepülésre nem kényszerítették ugyan erőszakkal a lakosokat, de sokuk azt a körülmények és a kilátástalanság miatt mégis úgy élte meg. Hazájukat, itthon felépített életüket kellett hátrahagyniuk, és egy másik országban új életet kezdeniük. Sokuknak minden bizonyára nehéz volt elindulni, de az akkori viszonyok kényszerhelyzet elé állították őket. Az áttelepülés családokat, szomszédokat, barátokat szakított el egymástól, akik ezt követően a Perényi temetőtől délre található országhatárhoz jártak el szekerekkel vagy biciklivel és "határtalálkozón" köszöntötték egymást. 1948. novemberében azonban beszüntették a „határon való beszélgetési engedély” kiadását, és csak az 1960-as években kezdődhettek meg újra a rokoni látogatások. Először gyakrabban, aztán az idő múlásával egyre ritkábban.

Perény-Hím község áttelepült lakossága és Háromhuta község lakossága mára már jelentősen megfogyatkozott. Az áttelepültek legtöbbje már elhunyt, ahogy itthon maradt családtagjaik is, így ma már csak leszármazottaik tarthatják egymással a kapcsolatot. A most megkötött megállapodás szeretné ezen kapcsolatok ápolását is megerősíteni, hiszen a két település lakosságának sorsa az 1945-öt követő lakosságcsere során egybeforrt. Onnan a község 75 %-át telepítették ki, innen pedig a lakosság kb. 63 %-át telepítették át. Bízunk benne, hogy közös rendezvényekkel, összejövetelekkel és a történelmi események feldolgozásával begyógyíthatjuk a sebeket, és békében, egyetértésben emlékezhetünk őseinkre, településeink lakosaira.

Háromhuta, 2017.04.02.

Írta: Verbovszki Dániel

Felhasznált irodalom: Járasi Lőrinc, Háromhuta c. könyve

Perény - Hím község rövid bemutatása:

Perény - Hím (Szlovákul: Perín - Chym,) község Szlovákiában, a Kassa kerületi Kassa-vidéki járásban. Perény és Hím települések közös közigazgatási egysége. Kassától 22-km -re délre, a magyar határ mellett, Háromhutától 53-km -re fekszik. Perényt 1220-ban, Hímet pedig 1294-ben említik először az írásos emlékek. Perény a magyar történelemben fontos szerepet játszott, a Perényi család ősi fészke volt. Először a IV. László király idejében élt, Perényi Imre birtoka volt. Hím falu valószínűleg a 11. - 12. században keletkezett, első birtokosa Hímy Tamás volt, 1994-ben. Perény a Trianoni békediktátum előtt Abaúj- Torna vármegye Csereháti járásához tartozott. 1941-ben Hímen 305 magyar és 2 szlovák, Perényen 1313 magyar és 9 szlovák lakos élt. A 2011-es népszámlálás szerint Perény - Hím 1407 lakosából 935 szlovák és 397 magyar nemzetiségű.